

Náðigávnar

Tá vit viðgera evnið náðigávur, er það í samband við samkomuna, líkam Kristusar, hér á jörð.

“Og Gud hefur í samkomuni sett” 1.Kor. 12,28.

Fyrstu ferð orðið samkoma verður nefnt í NT er í Matt. 16,¹⁶Símun Pætur svaraði: „Tú ert Kistus, Sonur hins livandi Guds!“¹⁷ Tá svaraði Jesus honum: „Sælur ert tú, Símun, sonur Jónas! Tí hold og blóð hefur ekki opinberað tær hetta, men Faðir Mín, sum er í Himli.¹⁸:So sigi Eg eisini tær: Tú ert Pætur; og á hesum kletti skal Eg byggja samkomu Mína, og portur deyðaríkisins skulu ekki fáa vald á henni.”

Harrin Jesus lovaði her, at hann fór at byggja samkomuna.

Orðið, hann nýtir fyri at byggja, er grikska *oiko-doméo*. Oikos merkir hús og *oiko-doméo* merkir at byggja hús. Samkoman er hús Guds hér á jörð. “... í húsi Guds, sum er samkoma hins livandi Guds, stuðul og grundvøllur sannleikans.” 1.Tim. 3,15.

Tá vit byggja eini hús, nýtist okkum ymisk sløg av fakkfólkum ella handverkarum. Fyrst koma jørð- og betongarbeiðarar at leggja grundvøllin ella fundamentið, sum húsið skal standa á. Síðani koma timburmenn, múrarar, seinni rørsmiðir, elektrikarar og gólváleggjarar, uppáftur seinni málarar o.s.fr.

Øll hesi fólk við gávum á ymiskum økjum eru ikki øll samstundis á hesum byggiplássi. Nøkur verða liðug við sína uppgávu og gevast, t.d. jørð- og betongarbeiðsfólkið, meðan onnur halda á.

Soleiðis er eisini við arbeiðinum, sum Harrin ger við at byggja samkomu sína. Hann brúkar ymiskar gávur, men ikki neyðturviliga allar samstundis, men hann hefur lovað okkum, at ongantíð skulu mangla tær neyðugu náðigávnar, sum tørvur er á, fyrr enn húsið er liðugt, t.e. á degi Harra okkara Jesu Krists, tá Harrin kemur aftur og tekur samkomuna, hús sítt, heim til sín sjálvs. 1.Kor. 1,7.

Hetta skriftbrotið í 1.Kor. 1,7 verður av órøttum brúkt til at verja ta læru, sum heldur uppá, at allar náðigávnar eiga at vera virknar líka til dag Jesu Krists. Men hetta er ikki tað, sum stendur í hesum ørindi.

Paulus skrivar í 1.Kor. 1,2-8: “²til samkomu Guds, sum í Korint er, tey, sum halgað eru í Kristi Jesusi, kallað, heiløg, saman við øllum, sum á einum og hvørjum staði ákalla navn Harra okkara Jesu Krists – teirra og okkara⁴Eg takki altíð Gudi mínum fyri tykkum, fyri ta náði Guds, sum tykkum er givin í Kristi Jesusi,⁵at tit í Honum eru vorðin rík í øllum, í allari talu og øllum kunnskapi; ⁶eisini vitnisburðurin um Kristus er jú vorðin staðfestur hjá tykkum,⁷ so tit standa ikki aftarlaga í nakrari náðigávu – meðan tit vænta opinbering Harra okkara Jesu Krists⁸ – Hansara, sum eisini skal staðfesta tykkum líka til endan – ólastandi á degi Harra okkara Jesu Krists.”.

Orðingin *standa aftarlaga* eitur á grikskum *husteréo* og merkir *at mangla ella fattast*.

Victor Danielsen yvirsetir *husteréo* aðra staðir við orðinum *fattast* t.d. í :

Matt. 19,20: “hvat fattast mær enn”; Mark. 10,21: “Eitt fattast tær.”; Luk. 22,35: “fattaðist tykkum tá nakað”; Róm. 3,23: “fattast dýrd Guds”. (J.Dahl yvirsetir her: “vantar Guðs heiður”); Fil. 4,12: “líða trongd” (J.Dahl.sigur her: “hava trot”).

1.Kor. 1,7 ljóðar í J.Dahls týðing: “so tykkum **ikki skortar nakra náðigávu**, meðan tit vænta opinbering várs harra Jesu Krists”.

Jesus spurdi lærisveinarnar: „Táið Eg sendi tykkum út uttan pung, tasku og skógvar, **fattaðist (husteréo) tykkum tá nakað** ?“ Teir svaraðu: „Nei, einki!“ Luk. 22,35.

Vit kunnu spyrja: høvdu lærusveinarnir alt tað, sum vit hava í dag? Nei, teir høvdu nærum einki, men teimum fattaðist einki.

Tað er stórir munur á, ikki at fattast og at hava ríviligt av øllum møguligum bæði neyðugum og eisini óneyðugum.

Vit kunnu ikki fattast nakað, sum vit ikki hava brúk fyri. Somuleiðis við náðigávum.

Harrin lovaði, at arbeiðið við byggingini av húsi hansara ikki skuldi steðga upp, vegna trot á onkrari náðigávu.

Sálmur 23,1: “Harrin er hirðin, mær fattast einki.” Hetta hevur verið stóri uggi, fólk Guds, gjøgnum allar tíðir, ja, serstakliga í teim allar svárastu tíðum.

Um vit venda okkum aftur til myndina við húsabyggingini, so svarar 1.Kor. 1,7 til at byggiharrin lovar: “tykkum skal ongantíð mangla fakfólk t.d. timburmenn, snikkarar, elektrikarar, líka inntil bygningurin er liðugur”. Hann sigur ikki at øll hesi fakfólk eru til arbeiðis samstundis, somuleiðis er við byggingina av húsi Guds.

⁷ so tit **ikki fattast nakra náðigávu – meðan tit vænta opinbering Harra okkara Jesu Krists** ⁸ – Hansara, sum eisini skal staðfesta tykkum líka til endan – ólastandi á degi Harra okkara Jesu Krists.”

Í N.T. verða einar 20 náðigávur nevndar:

Ár 57 e.Kr. skrivar Paulus í 1.Kor. 12,4-11: “⁴Náðigávnar eru ymiskar, men Andin er hin sami. ⁵Tænasturnar eru ymiskar, men Harrin er hin sami. ⁶Kraftargerðirnar eru ymiskar, men Gud er hin sami, sum virkar alt í øllum. ⁷Men einum og hvørjum verður opinbering Andans givin til tað, sum **gagnligt** er. ⁸Soleiðis verður

1. **einum** givin vísdómstala við Andanum, (ikki øllum)
2. **øðrum** kunnskapartala – eftir sama Anda – (ikki øllum)
3. ⁹**øðrum** trúgv – í sama Anda – (ikki øllum)
4. **øðrum** gávur at grøða – í sama Anda – (ikki øllum)
5. ¹⁰**øðrum** at gera kraftargerðir, (ikki øllum)
6. **øðrum** profetagáva, (ikki øllum)
7. **øðrum** at døma um andar, (ikki øllum)
8. **øðrum** ymisk sløg av tungutalu, (**ikki øllum**)
9. **øðrum** at útleggja tungutalu. (ikki øllum)

¹¹**Alt hetta virkar hin eini og sami Andi**, sum **eftir vilja** Sínum býtir einum og hvørjum fyri seg.”

Paulus heldur fram við einum øðrum lista í sama kapitli, 1.Kor. 12,28: “Og Gud hevur í samkomuni sett:

1. Fyri **tað fyrsta** nakrar til ápostlar,
2. fyri **tað annað** nakrar til profetar,
3. fyri **tað triðja** nakrar til lærarar,

4. **síðani** kraftargerðir,
5. **síðani** gávur at grøða,
6. at hjálpa,
7. at stýra, og
8. ymisk sløg av tungutalu.

Í 1.Kor.12,29-30 hevur Paulus aftur ein lista:

1. Eru allir ápostlar! (Svarið er sjálvandi: **Nei, bert heilt fáir**)
2. Eru allir profetar! (Svarið er sjálvandi: **Nei, bert heilt fáir**)
3. Eru allir lærarar! (Svarið er sjálvandi: **Nei, bert heilt fáir**)
4. Gera allir kraftargerðir! (Svarið er sjálvandi: **Nei, bert heilt fáir**)
5. ³⁰Hava allir gávur at grøða! (Svarið er sjálvandi: **Nei, bert heilt fáir**)
6. Tala allir í tungum! (Kann svarið her vera: **Ja, øll ??** Tey vóru jú øll doypt í Andanum, smb ø. 13. Svarið her er sjálvandi hitt sama: **Nei, bert heilt fá**)
7. Útleggja allir! (Svarið er sjálvandi: **Nei, bert heilt fáir**)

Eftir at Paulus her hevur sett upp trýggjar listar við náðigávum í eini ávísari raðfylgju, endar hann kapitul 12 við hesum orðum: “³¹– Men tráð eftir hinum **størstu náðigávum**! – Og so skal eg vísa tykkum ein mangan betri veg.”

Tað skilst týðiliga av hesum trimum listum, at Paulus roknar tungutaluna millum hinar minstu náðigávunar.

Tað verður ongastaðni í Bíbliuni eggjað okkum til at tráa eftir tungutaluni !!

Ár 60 e. Kr. skrivur Paulus í Róm. 12: “⁴Tí eins og vit hava nógvar limir á einum likami, men **allir limirnir hava ikki sama starv**, ⁵soleiðis eru vit mongu eitt likam í Kristusi, men hvørt fyri seg eru vit limir hvørs annars. ⁶Við tað at vit nú hava **ymiskar náðigávur**, eftir náðini, ið okkum er givin, so latið okkum – um tað nú er

1. profetagáva – nýta hana, eftir sum vit hava trúgv, ⁷ella – um tað er
2. tænasta – so latið okkum akta eftir tænaðuni, ella – um ein er
3. lærari – eftir lærdóminum, ⁸ella – um ein
4. áminnir – eftir áminningini!
5. Tann, ið býtir út, geri tað av ærligum huga!
6. Tann, ið fyristøðumaður er, veri tað við ídni!
7. Tann, ið miskunn ger, geri tað við gleði!
8. ⁹Kærleikin veri ikki bert eiti! Skýggið hitt illa, haldið fast við hitt góða!

Ár 62 e. Kr kemur Paulus enn eina ferð við einum lista, sum er hansara seinasti. Ef. 4,1:

“¹¹Og Hann gav okkum –

1. nakrar til ápostlar,
2. nakrar til profetar,
3. nakrar til evangelistar,
4. nakrar til hirðar og
5. lærarar,

¹²**fyri at** hini heiløgu skuldu verða gjørd fullkomin til tænaðuverk, likami Kristusar til uppbygging, ¹³**inntil vit øll vinna fram til at vera eitt í trúnni á Son Guds og**

kunnskapinum um Hann, til at vera fullvaksnir menn, til vakstarmark fyllingar Krists.

¹⁴So skulu vit ták ikki longur vera børn og lata okkum kasta og reka higar og hagar av hvørjum lærdómsvindi, tæld av snildum menniskjum við svikabrøgðum villunnar. ¹⁵Nei, sannleikanum

trúgv í kærleika skulu vit á allan hátt vaksa upp til Hansara, sum er høvdið, Kristus. ¹⁶Tí út frá Honum verður alt likamið samanbundið og samanknýtt við hvørjum bandi, ið Hann gevur, og soleiðis veksur tað vøkst sín sum likam til uppbygging í kærleika, alt eftir teirri virkan, ið tilmáld er hvørjum parti fyri seg.”

Vit kunnu nú seta allar hesar listar saman til ein. Tað er ikki so lætt at siga neyvt hvussu mangar náðigávurnar eru, tí í summum førum umskarast tær og møguliga er onkur ikki nevnd:

I	Ápostlar
II	Profetar
III	Kunnskapartala
IV	Tungutala
V	Útleggja tungutalu
VI	Kraftargerðir
VII	Grøða
VIII	Døma um andar
IX	Vísdómstala
X	Trúgv
XI	Hjálpa
XII	Miskunna
XIII	Stýra og vera fyristøðumaður
XIV	Tænastur
XV	Miskunn
XVI	Áminna
XVII	Geva og býta út
XVIII	Evangelistar
XIX	Hirðar
XX	Lærarar

Vit mugu hava í huga, at samkoman, ta fyrstu tíðina bert hevði Gamla Testamentið til vegleiðing, rættleiðing, uppbygging og troyst. Ikki fyrrenn við endan av fyrstu øld e.Kr. var alt N.T. skrivað.

Tað er tí skilligt, at tørvur var á mongum ymiskum gávum, sum kundu bera boðskapin beinleiðis frá Gudi til samkomuna.

I. Ápostlar Ef. 4,11: “Og Hann gav okkum – nakrar til ápostlar”

Eftir at Harrin Jesus var farin til Himmals gav hann samkomuni teir ápostlar, sum livdu eftir himmalferð hansara og onkrar aðrar, t.d. Paulus.

Hesir vóru menn, sum beinleiðis høvdu fingið fulltrú frá Harranum, at prædika Orðið og stovnseta samkomur.

Teir høvdu ápostóliskan myndugleika.

Teir skuldu vera vitnir um uppreisn Harrans Jesusar smb. Áp. 1: “²¹Tí eigur ein av monnunum, ið fylgdust við okkum, alla tíðina ið Harrin Jesus gekk inn og gekk út hjá okkum, ²²líka frá dópi Sínum við Jóhannesi, og til tann dag Hann varð tikin upp frá okkum – ein teirra eigur saman við okkum at verða vitni um uppreisn Hansara.”

og 1.Kor.9,1: “Eri eg ikki frælsur! **Eri eg ikki ápostul! Havi eg ikki sæð Jesus, Harra okkara! Eru tit ikki verk mítt í Harranum!**”

Teimum varð givin kraft at prógva Gud-innblásta boðskap sín smb. Heb. 2: “³.....so stóra frelsu, sum jú fyrst varð kunngjörð við Harranum og síðani **staðfest okkum av teimum, ið høvdu hoyrt Hann** (ápostlarnir), ⁴**við tað at Gud vitnaði við, bæði við teknum, undrum og fjølbroyttum kraftargerðum**”

Paulus verjir ápostlaembæti sítt við hesum orðum: “**Tekin ápostuls** vórðu jú í øllum toli gjörð millum tykkara, við **teknum, undrum og kraftargerðum**.” 2.Kor. 12,12.

II. Profetar Ef. 4,11: “Og Hann gav okkum ... nakrar til **profetar**”. Her er talan um profetarnar, sum hin upprisni og himmalfarni Kristus gav samkomuni, Paulus var ein teirra. Profetarnir vóru talsmenn ella málgagn Guds. **Teir finga beinleiðis opinberingar frá Harranum og góvu tær víðari til samkomuna.**

Viðhvørt kundi profeturin siga framman undan um eina hending, sum fór fram seinni t.d. Áp. 11: “²⁷Á hesum døgum komu nakrir profetar oman úr Jerúsalem til Antiokia. ²⁸Ein teirra – hann æt Agabus – reistist og segði við Andanum frá, at stór hungursneyð skuldi koma yvir allan heimin; hon kom eisini á døgum Klaudiusar.”

Eitt annað dømi er í Áp.21: “¹⁰Vit steðgaðu nú har fleiri dagar. Tá kom oman úr Judea profetur, ið æt Agabus. ¹¹Hann kom til okkara og tók belti Paulusar, bant við tí hendur og fótur sínar og segði: „So sigur Heilagi Andin: Tann mann, ið hetta belti eigur, skulu Jødarnir soleiðis binda í Jerúsalem og geva hann heidningunum upp í hendur.“

Hesar báðar gávur, ápostlar og profetar, vóru grundvallagávur. Tað, sum ápostlarnir og profetarnir talaðu við Heilaga Andanum var orð Guds.

Teir lögdu grundvøllin í húsi Guds, samkomuni.

Paulus sigur í Ef. 2,20: “tit, sum uppbygd eru á **grundvølli ápostlanna og profetanna** – og hornsteinurin er Kristus Jesus sjálvur.”

Harrin Jesus hevði longu givið lærisveinunum innlit í henda sannleikan, tá hann í Matt.16 spurdi teir: ¹⁵„Men tit, hvønn siga tit Meg vera?“ ¹⁶Símun Pætur svaraði: „**Tú ert Kristus, Sonur hins livandi Guds!**“ ¹⁷Tá svaraði Jesus honum: „Sælur ert tú, Símun, sonur Jónas! Tí hold og blóð hevur ikki opinberað tær hetta, men Faðir Mín, sum er í Himli. ¹⁸So sigi Eg eisini tær: Tú ert Pætur (*pétros* = *steinur*); og **á hesum kletti (*pétra* = *hella*) skal Eg byggja samkomu Mína**, og portur deyðaríkisins skulu ikki fáa vald á henni.”

Samkoman skuldi byggjast á Kristus, Son hins livandi Guds.

Hin parturin av hesum grundvølli er Orð Guds ella Bíblían, sum profetarnir, bæði teir í gamla og nýggja testamenti, og ápostlarnir góvu okkum.

Á hesum grundvølli byggir Harrin samkomu sína.

Í einum øðrum sekunderum týðningi kann orðið *profetur* vera ein, sum ber fram tað orð Guds, sum Harrin longu hevur givið okkum í Bíbliuni.

Áron var ein slíkur sekunderur profetur í G.T.:

Áron var ein profetur, sum **bar boðini, ið Móses hevði fingið frá Harranum**. 2.Mós. 7: “¹Tá segði HARRIN við Móses: „Eg seti teg til ein gud fyri Farao; og **Áron, bróðir tín, skal vera profetur tín**. ²Tú skalt tala alt tað, ið Eg áleggji tær; **síðani skal Áron, bróðir tín, siga tað við Farao**, fyri at hann skal lata Ísraelsmenn fara av landi sínum.”

Hetta er möguliga týðningurinn av orðinum profetur í 1.Kor. 14: ³**Men tann, ið profeterar, talar menniskjum til uppbygging, áminning og troyst.** ⁴Tann, sum talar í tungum, uppbyggir seg sjálvan; men tann, ið profeterar, uppbyggir samkomuna. ⁵Eg vildi væl, at tit allir talaðu í tungum, men fyrr, at tit profeteraðu; tann, ið profeterar, er størri enn tann, sum talar í tungum – uttan so er, at hann útleggur tað, so samkoman kann fáa uppbygging av tí.”

Áp. 15,32: “Judas og Silas – sum eisini vóru profetar sjálvir – **ámintu brøðurnar** við nógvari talu og styrktu teir.”

Henda sekundera merkingin av orðinum profetur hóskar væl til 1.Kor.14: “²⁴Men profetera allir, og so onkur vantrúgvandi ella ólærdur kemur inn, verður hann revsaður av øllum og dømdur av øllum, ²⁵**loyniligu hugsanir hjarta hansara verða opinberaðar**, og hann fellur tá á andlit sítt og tilbiður Gud og vitnar, at Gud er av sonnum í tykkum.”

Hesir sekunderu profetar eins og Áron bera við kraft fram Orð Guds, sum Harrin longu hevði givið frammanundan: “Tí orð Guds er livandi og hevur kraft og er hvassari enn nakað tvíeggjað svørð; **tað fer ígjøgnum, inntil tað klývur sál og anda, liðir og merg, og dømir hugsanir og ráð hjartans.**” Heb. 4,12. Hetta orðið hoyrdu tey vantrúgvandi, sum komu inn á møti í Korint.

Slíkar sekunderar profetar hava vit framvegis millum okkara, og eru teir av sonnum ein ómetalig gáva til samkomu Guds, tí teir “**tala menniskjum til uppbygging, áminning og troyst.**” 1.Kor. 14,3.

III. Kunnskapartala (*gnosis*) stendur á mangan hátt nær profetisku gávuni. Hon ger ein førn fyri at boða upplýsingar, sum guddómliga eru einum opinberaðar.

Paulus hevði hesa gávu: “**Eg sigi tykkum loyndarmál:** vit skulu ikki øll sovna, men vit skulu øll umbroytast,” 1. Kor.15,51.

“**Tí hetta siga vit tykkum við orði Harrans**, at vit, ið liva – sum verða eftir til komu Harrans – skulu als ikki koma undan teimum, ið sovnað eru”. 1. Tess.4,15.

Ef. 3,1-6: “Tí boyggi eg knø míni, eg, Paulus, fangi Krists Jesu fyri tykkum, tit heidningar – um tit annars hava hoyrt um húshaldið við teirri náði Guds, ið mær er givin til tykkara, at **við opinbering varð loyndarmálið mær kunngjört** (gnorizo =sagnorðið av *gnosis*), soleiðis sum eg frammanundan stutt havi skrivað.

Av tí kunnu tit, tá ið tit lesa tað, **skilja kunnskap mín um loyndarmál Kristusar**, sum í farnum ættarliðum ikki varð menniskjabørnunum kunngjört, soleiðis sum tað nú við Andanum er opinberað heiløgu ápostlum og profetum Hansara:

At heidningarnir við eru arvingar, hoyra við til likamið og eiga part við í lyftinum í Kristi Jesusi við evangeliinum.”

1.Kor. 14,6. “Nú, brøður! Um eg komi til tykkara og tali í tungum, hvat gagni eg tykkum tá – uttan so er, at eg eisini tali til tykkara, annaðhvørt við opinbering, við **kunnskapi** (*gnosis*) við profetiskum orðum ella við læru!”

Tit. 1,1: “Paulus, tænarí Guds og ápostul Jesu Krists, til at virka trúgv hjá hinum útvaldu Guds og **kunnskap** (*epi-gnosis*) um sannleikan, sum hoyrir til gudsóttá, “

Í upprunaliga týðningi hava vit ikki longur ápostlar, profetar og kunnskapargávuna. Tænasta teirra helt uppat, tá grundvøllur samkomunar var lagdur og kanonisku bøkurnar í NT vóru liðugt skrivaðar.

Judas slær hetta rimmarfast í sínum brævi Jud.1,3: “áminning um at berjast fyri **trúnni** (orð Guds ella læran), sum **eina ferð fyri allar er hinum heiløgu givin í hendur.**”

Um hetta ikki var so, mátti Bíblia okkara verið skipað, sum eitt ringbind, har vit so við og við kundu seta inn nýggjar boðskapur frá Gudi!

Í dag hava vit bæði ápostlarnar, profetarnar og kunnskapartalurnar niðurskrivaðar í Nýggja Testamentinum og hava tey soleiðis í millum okkara í dag í Orðinum, Bíbliuni.
Grundvøllurin var nú lagdur.

Meðan profeta- og kunnskapargávan enn vóru virknar í samkomuni, greiddi Paulus teimum frá, hvat skjótt fór at henda við hesum gávum:

1.Kor. 13:”⁸Kærleikin fellur aldri burtur. Men **profetagávur** tær skulu **fáa enda** (*kat-argéo*); somuleiðis tungutala – hon skal halda uppat; og **kunnskapur** (*gnosis*) hann skal **fáa enda** (*kat-argéo*).

⁹ Tí vit **kenna** (*ginosko* = avleitt av *gnosis*) í **brotum**, og vit **profertera í brotum**;

¹⁰ men tá ið **hitt fullkomna** (*tó teleíon*) kemur, skal tað, sum í **brotum** er, **fáa enda** (*kat-argéo*).

¹¹ Táið eg var barn, talaði eg sum barn, hugsaði sum barn, dømdi sum barn; men táið eg varð maður, **legði eg av** (*kat-argéo*) hitt barnsliga.

¹² Nú síggja vit jú í spegli, óklárt; men tá skulu vit síggja andlit til andlit; nú **kenni** (*ginosko* = avleitt av *gnosis*) eg í **brotum**, men tá skal eg **kenna til fulnar** (*epi-ginosko*), eins og eg sjálvur eri til fulnar kendur (*epi-ginosko*).

¹³ So verða tey tá verandi, trúgv, vón, kærleiki, hesi trý – men størstur av teimum er kærleikin.”

Hetta er eitt torført skriftbrot, og tí verða eisini meiningarnar so mangar, men latið okkum hyggja nærri at hesum.

Fyri at gera tað einfaldari, havi eg skrivað tvær linjur ella setningar um tungutaluna við smáum bókstavum, tí vit fara at bíða eina løtu við viðgerðini av henni .

Her eru nøkur orð, sum vit mugu taka okkum stundir til at hyggja nærri at:

- **kenna** (*ginosko*) og tað styrkta orðið **kenna til fulnar** (*epi-ginosko*) eru sagnorðini av navnorðinum **kunnskapur** (*gnosis*) og **kunnskapartala** (*gnosis*).
- **fáa enda** (*kat-argéo*) merkir, at nakað svinnur burtur, tí tað verður avloyst av nøkrum øðrum. Samanber orðingina **svann burtur** (*kat-argeo*) í 2.Kor.3: ¹¹Tí var tað, sum **burtur svann** (*kat-argeo*), í dýrd – mangan meir skal tað, sum varir við, vera í dýrd.
¹²Við tað at vit nú hava slíka vón, ganga vit fram við miklum dirvi ¹³og gera ikki sum Móses, ið hevði fyri andlitinum, fyri at Ísraelsmenn skuldu ikki síggja enda tess, sum **svann burtur** (*kat-argeo*). ¹⁴Men sinni teirra varð hert; tí líka til henda dag hava tey fyri andlitinum við sama lagi, táið hin gamli sáttmálin verður lísín, hann, sum **svinnur burt** (*kat-argeo*) í Kristusi.”

- **hitt fullkomna** (tó *teleíon*) merkir at okkurt er búnað, t.d. búnast hin grøna harða bananin og verður gul og bágvin (*teleíos*). Sí 1.Kor.14,20: ”Brøður! Verið ikki børn í viti! Verið børn í óndskapi, men verið **fullvaksnir** (*teleíos*) í viti!” Barnið er eins vælskapt og fullfíggað, sum hin tilkomni og vaksni, men har er ein tíðarmunur, sum hevur búnað barnið og gjørt tað fullvaksið (*teleíos*).

Hyggja vit nú enn einaferð aftur eftir skriftbrotinum í 1.Kor. 13, verður tað greiðari fyri okkum:

”⁸.....Men **profetagávur** tær skulu **fáa enda** (*kat-argéo*); og **kunnskapur** (*gnosis*) hann skal **fáa enda** (*kat-argéo*). ⁹Tí vit **kenna** (*ginosko*) í brotum, og vit **profertera** í brotum; ¹⁰men tá ið **hitt fullkomna** (tó *teleíon*) kemur, skal tað, sum í brotum er, **fáa enda** (*kat-argéo*).

Nú vil onkur halda, at hitt fullkomna, ið kemur er Kristus, ella at hitt fullkomna er Himmalin.

Her mugu vit geva gætur:

1. **Hitt fullkomna (tó teleíon) er hvørkikynsorð**, eisini á grikskum og kann tí ikki vera ein persónur, men ein lutur ella gripur. Kristus verður altíð umtalaður, sum kallkyn.
2. **Tað stendur ikki, at vit koma til hitt fullkomna**, men **hitt fullkomna kemur til okkara**. Um tað var Himmalin, ið var umrøddur her, vildi tað staðið: *men tá ið vit koma til hitt fullkomna*. Men nú stendur tað: **tá ið hitt fullkomna kemur**.
3. **Orð Guds lærir okkum greitt, at koma Kristusar og hin fullkomna umbroytingin verður ikki ein búningartilgongd, men í einum eygnabragdi**, sí 1.Kor.: ⁵¹Eg sigi tykkum loyndarmál: vit skulu ikki øll sovna, men vit skulu øll umbroytast, ⁵²og tað í einum nú, í einum eygnabragdi, við hin seinasta lúður.!“
4. **Orðið hitt fullkomna (tó teleíon) verður ongantíð nýtt um hina ævigu støðu ella Himmalin**, men um nakað, sum búnast og soleiðis røkkur endamálið. T.d. barnið gerst fullkomið (*teleíos*), tá ið tað verður vaksni maður ella kona.
5. **Orðið fullkomna (teleíon) stendur ikki í mótsetningi til tað ófullkomna ella skeiva, men í mótsetningi til hitt lutvísa í brotum**. Kunnleiki í brotum er ikki neyðturviliga skeivur, men avmarkaður.
6. Um tað **fullkomna (teleíon)** vísir fram til ta fullkomnu støðu, ið verður við komu Krists, **so mugu** ørindini 1.Kor. 13: ⁹Tí vit **kenna** í brotum, og vit **profertera** í brotum; ¹⁰men tá ið **hitt fullkomna kemur**, skal tað, sum í brotum er, **fáa enda**.” **merkja at lutvísur kunnleiki verður umbýttur við fullkomnan kunnleika og lutvís profetering verða umbýtt við fullkomna profetering**! Spurningurin er um nakað verður profeterað í ævigu støðu okkara? Svarið er óivað, nei.

Samkoman hevði upprunaliga bert G.T., men tey trúgvandi fingi boðskapir frá Gudi í brotum bæði gjøgnum profetagávuna og kunnskapargávuna.

Hesar báðar gávur skuldu nú stigvíst fáa enda (kat-argéo), við tað at hitt skrivaða Orðið so við og við búnaðist ella vaks og avloysti tær.

Paulus heldur fram í áðurnevnda skriftorði við eini persónligari lýsing:

¹¹Táið eg var barn, talaði eg sum barn, hugsaði sum barn, dømdi sum barn; men táið eg varð maður, **legði eg av** (*kat-argéo*) hitt barnsliga”.

Barnið hevur ein avmarkaðan kunnleika um umheimin og hugsar og dømir tí ørðvísi enn ein vaksni.

Paulus gjørdist ikki maður eftir einum degi. Nei, sum tíðin leið búnaðist smádrongurin og í somu búning legði hann av hitt barnsliga.

Tað var ikki í Himlinum, at Paulus gjørdist maður, men longu her niðri.

Hann heitir á tey trúgvandi í 1.Kor.14,20: "men verið fullvaksnir (*teleíos*) í viti!"

Hann ynskir at siga samkomuni í Korint: "Henda fyribils støða fer stigvíst at fá ein enda og í sama mun, sum tit fáa meiri og meiri av niðurskrivaða Orði Guds, fara hesar **náðigávur at leggjast av** (*kat-argéo*)".

At enda tekur Paulus speglið, sum dømi.

12: "**Nú síggja** vit jú í **spegli**, óklárt (*ainigma* = *gáta*. J.Dahl: *í gátu*); **men tá** skulu vit síggja **andlit til andlit**; nú **kenni** (*ginosko* = avleitt av *gnosis*) eg **í brotum**, men tá skal eg **kenna til fulnar** (*epi-ginosko*), eins og eg sjálvur eri til fulnar kendur (*epi-ginosko*).

“– Fyrr í tíðini plagdu tey at siga í Ísrael, tá ið tey fóru at fáa vilja Guds at vita: „Komið, latið okkum fara til **síggjarian**!“ Tí tann, ið nú á døgum kallast **profetur**, hann **kallaðist** fyrr í tíðini **síggjari**. – “1.Sám. 9,9.

Amos 7,12: “Og Amazja segði við Amos: „Far leið tína, **síggjari tín**, slepp tær til Judaland og et breyð títt har – har kanst tú vera **profetur**!”

Á døgum Paulusar vóru speglini gjørd av t.d. pussaðum silvuri ella bronsu og myndin í teimum var kám.

Paulus brúkar her hesi bæði orðini **síggja óklárt** ella (*í gátu*) (profetagávan) og **kenna í brotum** (kunnskapargávan).

Hann sigur, at teimum tørvaði eitt millumlið (í hesum dømi: speglið) fyri at kenna vilja og ráð Guds. Hetta millumlið vóru tær yvirnáttúrligu profeta- og kunnskapargávarnar.

Júst soleiðis hevði Gud Harrin, við einum yvirnáttúrligum millumliðið, opinberað seg fyri fólki sínum í G.T.: “⁶Hann segði: „Hoyrið nú tað, ið Eg havi at siga tykkum! Tá ið profetur er ímillum tykkara, so opinberi Eg, HARRIN, Meg fyri honum **í sjónum** og tali við hann **í dreyum**. ⁷**Øðrvísi er við tænarar Mínar Mósesi**; hann er trúgvur í øllum húsi Mínar. ⁸**Andlit til andlit** tali Eg við hann, **ikki í sjónum ella gátum**, og hann sær mynd HARRANS.“ 4.Mós. 12,6-8.

“**Andlit til andlit** talaði HARRIN við tykkum á fjallinum, mitt út úr eldinum.” 5.Mós.5,4.

“HARRIN talaði við Móses **andlit til andlit**, sum tá ið **maður tosar við mann**.” 2. Mós. 33,11.

Nú vita vit frá Skriftunum, at Móses ikki sá andlit Guds: “Og hann segði: „Andlit Mítt kanst tú ikki síggja; einki menniskja kann síggja Meg og liva.“ 2.Mós. 33,20.

Hvat merkir so máliskan andlit til andlit ?

Vit lata Harran sjálvan sleppa at lýsa ella definera, hvat hetta merkir: **Andlit til andlit** tali Eg við hann, **ikki í sjónum ella gátum**, og hann sær **mynd HARRANS**.“ 4.Mós. 12,6-8. og aftur:

“HARRIN talaði við Móses **andlit til andlit**, sum tá ið **maður tosar við mann**.” 2. Mós. 33,11

Tá Harrin Gud hevði givið okkum øll brotini av opinbering síni og hesi vóru savnaði saman til tað fullkomna (*teleíon*) t.e. Bíbliuna, kundi hann tala beinleiðis andlit til andlit

við okkum, gjøgnum skrivaða orðið, uttan nýtslu av profeta- og kunnskapagávuni. Hesar yvirnáttúrligu gávnar svunnu tí burtur (*kat-argéo*).

Onkur vil nú siga, at hetta ber ikki til, tí so skuldu vit, við allari Bíbliuni í hond, skilt boðskap Guds betur enn Paulus gjørdi. **Hetta er sjálvandi ikki so**, tí eingin okkara kann meta seg javnt við Paulus; men tað er væl eingin ivi um, at Paulus allarhelst ikki sá allar teir sannleikar, sum vit burdu sæð, t.d. teir í Opinberingsbókini, ið varð skrivað eini 30 ár eftir deyða Paulusar.

Táið Orð Guds, Bíblían var liðug og fullkomin (*teleíon*) og Gud at enda, ”eina ferð fyri allar” hevði givið hinum heiløgu trúnnu (Orð sítt) í hendur Jud. 1,3, var henda búning liðug og **Bókin endar við hesi ávaring: ”¹⁸Eg vitni fyri einum og hvørjum, sum hoyrir profetorðini í hesi bók: **Leggur nakar nakað aftrat hesum**, skal Gud leggja á hann plágurnar, sum skrivað er um í hesi bók. ¹⁹**Og tekur nakar nakað burtur av orðunum í hesi profetabók**, skal Gud taka lut hansara burtur frá træi lívsins og úr hinum heilaga staði, sum skrivað er um í hesi bók.” Op. 22,18-19.**

IV. Tungutala. Vit skulu nú hyggja at tungutaluni. Her fari eg at vísa á Bóklingin: **“Hvat Bíblían lærir um tungutaluna”**, sum eg skrivaði fyri mongum árum síðani. Bert vil eg nevna nøkur punkt:

1. **Tungutalan var eitt tekin fyri jødarnar** (eisini teir mongu, sum búðu í Korint smb. Áp. 18,4-5) um, at Gud fór at seta teir til vikis og venda sær til heidningarnar, um teir framhaldandi vrakaðu Messias. 1. Kor. 14,21-22: “Skrivað er í lógini: „Við fólki við fremmandum tungumáli og við vørrum fremmandra skal Eg tala til **hetta fólk (Ísrael)**, og heldur ikki soleiðis skulu tey hoyra Meg, sigur Harrin.“ **So er tá tungutalan til tekin, ikki hinum trúgvandi (jøda), men hinum vantrúgvandi (jøda)**; Í húsi Korneliusar var tungutalan tekin fyri ivasomu, ja vantrúgvandi jødunum (Pæturi og teimum, ið við honum vóru) um at Heilagi Aandin var givin heidningum.
2. Paulus sigur: **“Somuleiðis tungutala - hon skal halda uppat (*paúo* = *steðga*; J.Dahl: *tagna*);”** 1.Kor.13,8. **Meðan profeta-og kunnskapargávnar skuldu *fáa enda (kat-argéo)*, tí tær skuldu verða avloystar av hinum fullkomna, so verður eitt heilt annað orð (*paúo*) brúkt um tungutaluna. Hon skuldi steðga uttan at nakað annað kom ístaðin.** Orðið *paúo* verður brúkt í t.d. Luk.8,24: “Hann reistist og hótti vind og sjógvar, og **teir løgðust (*paúo*)**, og blikalogn varð”.
3. Dómur Guds yvir vantrúgv teirra fall yvir jødisku tjóðina ár 70 e.Kr., tá rómverjar oyðiløgdu Jerúsalem og jødiska fólk ið varð spjatt í allar ættir. Gud setti teir til vikis og vendi sær til heidningarnar, júst sum teknið tungutalan hevði boðað og ávarað teir um. **Tekinið tungutalan helt tí uppat, júst sum Paulus hevði sagt.**

V. Útleggja tungutalu. Óneyðugt er sjálvandi at nevna, at henda náðigáva steðgaði í somu løtu, sum tungutalan.

VI. Kraftargerðir og
VII. Gávur at grøða.

Hesar báðar náðigávnar voru **tekingáður**, givnar fyri, at prógva hvør myndugleiki stóð aftanfyri boðskapin. Hetta kundi vera eitt nú at **reka út illar andar, reisa upp deyð** og útinna **vald yvir náttúrukreftunum**.

Áp. 8:“⁵Filip kom tá til bý í Samaria og prædikaði Kristus fyri teimum. ⁶Av einum hjarta gav fólkið tí gætur, sum Filip talaði; tí tey hoyrdu og sóu **tekinini**, ið hann gjørdi. ⁷Tí **óreinir andar fóru út úr mongum, ið sett voru av teimum, og teir róptu hart; og mong lamin og vanfør vorðu grødd.**”

Ápostlarnir og onkrir aðrir, høvdu hesar gávur. Ja, tað var ein treyt, fyri at vera viðurkendur sum ápostul.

Paulus prógvar sítt ápostlakall við hesum orðum: “**Tekin ápostuls** vorðu jú í øllum toli gjørd millum tykkara, við **teknum, undrum og kraftargerðum**. 1.Kor. 12,12.

Áp. 2,43: “Ótti kom nú á hvørja sál, og mong undur og tekin vorðu gjørd við **ápostlunum**.”

Áp. 5,12: “**Við hondum ápostlanna** vorðu mong tekin og undur gjørd millum fólkið.”

Mark. 16,20 (skrivað uml. 65 e. Kr.) : ”Men teir (**ápostlarnir**) fóru út og prædikaðu allastaðni, og Harrin var við í verkinum og **staðfesti orðið við tekinunum, ið við fylgdu.**”

Tað sær út til at hesar báðar gávur gjørdust minni og minni sjónligar, so við og við, sum myndugleiki Paulusar var grundfestur millum tær staðbundnu samkomurnar.

Paulus skrivar um sínar egnu royndir við eini líðing í holdi sínum og um tráan og bønir sínar hesum viðvíkjandi: 2.Kor. 12: ”⁷..... er mær givin **tornur í holdið**, eingil Satans, fyri at hann skal sláa meg, so eg geri meg ikki stóran. ⁸**At hann skuldi víkja frá mær, bað eg Harran um tríggiar ferðir.** ⁹Men Hann segði við meg: „**Náði Mín er tær nóg mikið; tí kraft Mín verður fullkomin í veikleika.**“ Paulus kundi ikki grøða seg sjálvan nú.

Eini 2-3 ár fyri deyða sín skrivar Paulus um Epafroditus: “**Hann var eisini sjúkur – og deyðsjúkur; men Gud miskunnaði honum** – og ikki bert honum, men mær við – so eg skuldi ikki hava sorg oman á sorg.” Fil. 2,27. Her verður einki nevnt um grøðing við náðigávu, sum Paulus hevði.

Við endan av tænastu síni (65 e. Kr.) biður Paulus unga vin sín Timoteus: “Drekk ikki longur bert vatn, nei, njót eitt sindur av víni **fyri maga tín og tað, sum javnan bagir tær!**” 1 Tim.5,23.

Í seinasta brævi sínum, beint áðrenn hann verður tikin av døgum skrivar Paulus: “Erastus varð eftir í Korint; **Trofimur læt eg sjúkan eftir í Milet**”. 2.Tim 4,20

Um vit hyggja nærri at hesum evni um grøðing og kraftargerðir, síggja vit, at tær longu tá Skriftirnar verða niðurskrivaðar verða umtalaðar í tátíð:

Mark. 16,20 (skrivað uml. 65 e. Kr.) : ”Men teir (**ápostlarnir**) fóru út og prædikaðu allastaðni, og Harrin var við í verkinum og **staðfesti orðið við tekinunum, ið við fylgdu.**”

Áp. 2,43: “Ótti kom nú á hvørja sál, og mong **undur og tekin vorðu gjørd** við **ápostlunum**.”

Áp. 5,12: “**Við hondum ápostlanna vorðu** mong tekin og undur **gjørd** millum fólkið.”

1.Kor. 12,12 “**Tekin ápostuls vórðu jú í øllum toli gjørd millum tykkara, við teknun, undrun og kraftargerðum..**

Ár 65-66 e. Kr. skrifar rithøvundin av Hebrearabrávinum. 2,3-4:” hvussu skulu vit tá sleppa undan, um vit skoyta ikki um so stóra frelsu, sum jú **fyrst varð kunngjørd við Harranum** og **síðani staðfest okkum** av teimum, ið høvdu **hoyrt Hann**, við tað at Gud **vitnaði** við, bæði við teknun, undrun og fjølbroyttum kraftargerðum og við at geva Heilaga Andan eftir vilja Sínum!”

Tá Paulus skrifar um førleikarnar hjá einum elsta, lærara ella hirða eru eingin krøv sett um hesar báðar náðigávur at gera kraftargerðir og grøða.

Lat meg koma við mínum persónliga vitnisburði og meting.

Eg sjálvur vil geva Harranum tann vitnisburð, at tá Lydia, kona mín lá doyggjandi bert 44 ára gomul, miskunnaði Gud henni og ikki bert henni, men mær og børnunum við, og reisti hana upp aftur av sjúkrareguni.

Lat ongan iva vera um, at eg trúgvi, at Harrin framvegis hevur óavmarkaða meg og kann grøða og gera kraftargerðir, sum honum nú líkar.

Eg trúgvi, at Gud Harrin kann geva seg til kennar við kraftargerðum og grøðing t.d. á einum staði, har evangelið ikki hevur verið boðað áður. Einki kann forða honum.

Honum nýtist ikki at spyrja nakran um loyvi at fremja vilja sín, men hann ger tað í samsvar við Orð Sítt og ikki ímóti tí.

Vit vera ikki biðin um at fara til nakað grøðingarmøti ella til nakran ávísan persón við sjúkum okkara, men “Er nakar av tykkum sjúkur – hann kalli til sín hinar elstu í samkomuni! Teir skulu biðja yvir honum og salva hann við olju í navni Harrans.” Ják. 5,14.

VIII. Døma um andar. Evnini til at uppdaga antin ein profetur ella nakar annar talar við Andanum ella við Satan. Ein við hesi náðigávu er førur fyri at meta um ein persónur er falskur ella sannur. Pætur hevði hesa gávu og var førur fyri at avdúka Símun: Áp. 8,20-23: “Tá segði Pætur við hann (Símun): „Til grundar gangi silvur títt, og tú sjálvur við, tá ið tú heldur teg kunna keypa gávu Guds fyri pening! Tú hevur hvørki part ella lut í hesum orði, tí hjarta títt er ikki rætt fyri Gudi. Umvend teg tí frá hesum óndskapi tínum og bið til Harran, so hugsan hjarta tíns kanska kann verða tær fyrigivin! Tí eg siggi, at tú liggur í beiskleikagalli og órættvísileinkju.“

Henda gávan verður í dag ídag útint við Heilaga Andanum gjøgnum Orðið. Vit eiga at royna talaran við Heilaga andans hjálp eftir Orðinum.

IX. Vísdomstala. Yvirnáttúrlig evni at tala við guddómligum innliti. Hetta kann vera fyri at loysa torfórar trupuleikar, verja trúna, loysa ósemjur, geva praktisk ráð ella verja seg yvir fyri óndsinnaðum myndugleikum.

Stefanus hevði hesa gávu: “Men teir vóru ikki førir fyri at standa móti **vísdominum og Andanum**, ið hann talaði av.” Áp. 6,10. Eg haldi henda náðigáva er enn millum okkara.

X. Trúgv. “Øðrum trúgv – í sama Anda“ 1. Kor.12,9.

Henda gávan er ikki tann sama, sum trúgv til frelsu, ið er givin øllum Guds børnum, men náðigávan trúgv, givin nøkrum fáum, er ein guddómligur førleiki at taka burtur stórar trupuleikar, sum tykjast stórir, sum fjøll. Paulus sigur: “Um eg so havi alla trúgv, so eg kann flyta fjøll.” Hann sigur ikki, at hann hevur so stóra trúgv, men: “um eg so havi” Henda trúgv má vera grundað á okkurt boð ella lyfti frá orði Guds.

Tveir mans í 19. øld kunnu takast sum dømi um hesa náðigávu. Hin fyrri er George Müller, sum í 60 ár hevði ábyrgdina av yvir 10.000 faðirleysum børnum uttan almennan stuðul og sum ikki legði tørv sín fram fyri nakran annan enn Gud. Hin seinni er Hudson Taylor, Kina-trúboðarin, sum livdi í fullum áliti á Harran, hóast svára mótgongd og sakn.

<u>XI.</u>	Hjálpa, t.d. samkomutænarar
<u>XII.</u>	Miskunna
<u>XIII.</u>	Stýra og vera fyristøðumaður, t.d. elstar
<u>XIV.</u>	Tænastur
<u>XV.</u>	Miskunn
<u>XVI.</u>	Áminna, t.d. profetar í sekunderari merking, sí <u>II</u> . Profetar
<u>XVII.</u>	Geva og býta út. Smb. 1.Kor. 13,3: “býti út, fátækum til føði”
<u>XVIII.</u>	Evangelistar
<u>XIX.</u>	Hirðar
<u>XX.</u>	Lærarar

Eg haldi, tað man vera óneyðugt at viðgera hesar tíggju síðstnevndu náðigávur, tí tær eru so vælkendar okkara millum enn í dag.

Eg segði omanfyri, at eg skuldi venda aftur til skriftorðið:

“So verða tey tá verandi, trúgv, vón, kærleiki, hesi trý – men størstur av teimum er kærleikin.” 1.Kor. 13,13.

Hví er kærleikin størstur? Jú, Paulus sigur tað so greitt í 1. Kor. 13,1-3 at uttan kærleikan eru allar hinar náðigávarnar virðisleysar.

Síðani heldur Paulus fram í 13: ⁴Kærleikin er langmóðigur, er mildur; kærleikin ber ikki øvund, kærleikin reypar ikki, blásist ikki upp; ⁵hann ber seg ikki ósømiliga at, søkir ikki sítt egna, goymir ikki agg, tilroknar ikki hitt illa; ⁶hann gleðist ikki yvir órættvísi, men gleðist yvir sannleika;

⁷hann breiðir yvir alt, **trýr øllum, vónar alt,** tolir alt.

⁸**Kærleikin fellur aldri burtur.**

Kærleikin er ikki ein náðigáva, men Andans ávøkstur og tí røkkur hann inn í ævinleikan.

Allar náðigávarnar fella burtur, summar fyrr, sum vit hava sæð og aðrar (eg vil halda at allar frá nr. **IX** til og við **XX**) halda fram til dag Harrans Jesu Krists.

Lat okkum hyggja at, hvat Bíblían sigur um trúgv og vón:

Heb. 11,1: “Trúgv er full vissa um tað, sum vónað verður, sannføring um tað, sum ikki sæst.”

2.Kor. 5,7: “Tí vit liva (her niðri) í trúgv, ikki í skoðan.”

Róm. 8,24: “Tí í vónini vórðu vit frelst; men vón, sum sæst, er eingin vón; tað, sum ein sær – hvussu kann hann eisini vóna tað!

25:Men vóna vit tað, sum vit ikki síggja, so bíða vit tolin eftir tí.

Einaferð skulu vit síggja mangt, sum her var ósjónligt.

Onkur vil nú spyrja: fara vit tá, at vera uttan trúgv og vón í Himli ? Svarið er nei, tí vit fara í kærleikanum, at hava bæði trúgv og vón smb. 1.Kor. 13,7: “hann (kærleikin) breiðir yvir alt, trýr øllum, vónar alt, tolir alt.”

Himmalin verður ein sælur spennandi staður, fullur av kærleika og harvið trúgv og vón.

Har fer okkum ikki at nýtast serstøku náðigávnar trúgv og vón fyri at standa ímóti Satans freistingum og líðingum. Harrin er tá liðugur við at byggja hús sítt, samkomuna og tí nýtast ikki hesar gávur longur. Har fer Andans ávøkstur, kærleikin við trúgv og vón at vera so ríviligur.

Ein lýsing av tí sæla staði: “Mitt á gøtu staðarins og báðumegin áanna var træ lívsins, sum bar tólv ferðir ávøkst – hvønn mánað gav tað ávøkst sín (ávøkstur Andans verður har ríviligur);” Op. 22,2.

Á Tollaksmessu 2015.

KJN